

CZU: 331.5-053.9(478+4EU)

UDC: 331.5-053.9(478+4EU)

**PARTICIPAREA VÂRSTNICILOR
PE PIAȚA MUNCII ÎN REPUBLICA
MOLDOVA ȘI UNIUNEA
EUROPEANĂ: ANALIZĂ
COMPARATIVĂ
ȘI OPORTUNITĂȚI**

*Dr., conf. univ. Corina CAUȘAN,
USPEE „Constantin Stere”
kausankorina@gmail.com*

ORCID: 0009-0008-1726-7541

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2026.135.66>

**LABOUR MARKET PARTICIPATION
OF OLDER PEOPLE IN THE
REPUBLIC OF MOLDOVA
AND THE EUROPEAN UNION:
A COMPARATIVE ANALYSIS
AND OPPORTUNITIES**

*PhD, Assoc. Prof. Corina CAUSAN,
USPEE “Constantin Stere”
kausankorina@gmail.com*

ORCID: 0009-0008-1726-7541

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2026.135.66>

Rezumat

Îmbătrânirea populației constituie una dintre cele mai presante provocări demografice ale secolului XXI, cu efecte directe asupra pieței muncii, sistemelor de pensii și sustenabilității sociale. În acest context, participarea persoanelor vârstnice la activitatea profesională devine un factor esențial al incluziunii active și al valorificării capitalului uman. Scopul acestui studiu este de a analiza și compara participarea persoanelor vârstnice pe piața muncii din Republica Moldova și din statele europene, prin identificarea principalilor determinanți socio-economici, demografici și de sănătate care modelează comportamentele de muncă la vârste înaintate. Analiza se bazează pe date provenite din studiul longitudinal SHARE, completate cu informații furnizate de Biroul Național de Statistică și Eurostat. În cadrul cercetării au fost aplicate modele statistice comparabile, iar, pentru o interpretare mai clară, rezultatele au fost prezentate prin vizualizări grafice.

Cuvinte-cheie: piața muncii, îmbătrânirea populației, persoane vârstnice, incluziune socială, sustenabilitate socială.

Clasificare JEL: J14; J26; J21.

Introducere

Studiile demografice realizate la nivel mondial evidențiază apariția unei serii de provocări sociale, în contextul în care populația vârstnică crește într-un ritm constant și va continua să crească în următoarele decenii [1]. Astfel, îmbătrânirea populației, creșterea speranței de viață și scăderea natalității – au devenit probleme majore, afectând echilibrul pieței muncii și, de asemenea, bunăstarea persoanelor în vârstă. Aceste efecte sunt determinate, în principal, de viabilitatea și sustenabilitatea redusă a fondurilor de pensii, de deteriorarea stării de sănătate și de nivelul scăzut al implicării sociale [2].

Îmbătrânirea populației reprezintă unul dintre cele mai importante fenomene demografice, cu impact profund asupra structurilor socio-economice din

Abstract

Population aging represents one of the most pressing demographic challenges of the 21st century, with direct effects on the labour market, pension systems, and social sustainability. In this context, the participation of older people in professional activity becomes an essential factor in active inclusion and the utilisation of human capital. The purpose of this study is to analyse and compare the participation of older people in the labour market in the Republic of Moldova and in European countries by identifying the main socio-economic, demographic, and health determinants that shape work behaviours in later life. The analysis is based on data from the SHARE longitudinal study, supplemented with information provided by the National Bureau of Statistics and Eurostat. Comparable statistical models were applied in the research, and for a clearer interpretation, the results were presented through graphical visualizations.

Keywords: labour market, aging population, older people, social inclusion, social sustainability.

JEL Classification: J14; J26; J21.

Introduction

Demographic studies conducted worldwide highlight the emergence of a series of social challenges, given that the older population continues to grow steadily and is expected to grow further in the coming decades [1]. In this context, population ageing, increasing life expectancy, and declining birth rates have become major demographic trends, affecting the balance of the labour market and the well-being of older people. These effects are mainly determined by the reduced viability and sustainability of pension funds, deteriorating health, and low levels of social engagement [2].

Population aging represents one of the most important demographic phenomena, exerting a profound impact on socio-economic structures around the world, particularly in Europe, where the propor-

întreaga lume, în special în Europa, unde ponderea persoanelor vârstnice (65+) este în continuă creștere. Această transformare demografică generează provocări semnificative pentru piața muncii, sistemele de pensii și de sănătate, precum și pentru sustenabilitatea generală a economiilor. În aceste condiții menținerea unei rate ridicate a participării persoanelor vârstnice pe piața muncii devine esențială pentru atenuarea presiunilor exercitate asupra sistemelor sociale și pentru valorificarea potențialului uman al acestei categorii de populație. Studiile longitudinale europene precum SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) oferă o perspectivă comparativă valoroasă asupra comportamentelor de muncă ale persoanelor vârstnice și a determinantilor participării acestora pe piața muncii. De asemenea, aceste studii permit evaluarea obiectivă și comparativă a factorilor care influențează participarea la activitatea profesională, cum ar fi: starea de sănătate, nivelul educațional, condițiile socio-economice și politicile naționale. În acest articol se propune analiza participării persoanelor vârstnice pe piața muncii din Republica Moldova, în comparație cu țările europene, cu scopul de a evidenția principalele diferențe și similitudini și de a formula recomandări pentru politici publice care să sprijine angajarea activă și sustenabilă a acestei categorii demografice.

În Republica Moldova, în contextul migrației și al scăderii natalității, menținerea persoanelor vârstnice active profesional devine esențială atât pentru valorificarea experienței și a competențelor acumulate, dar și pentru consolidarea rezilienței economice. Studiile europene, în special cele derulate sub umbrela **conceptului de „îmbătrânire activă”**, evidențiază faptul că ratele de ocupare ale persoanelor vârstnice depind de starea de sănătate, nivelul educațional, flexibilitatea pieței muncii și existența unor politici publice adaptate [1,5]. În acest cadru, analiza comparativă dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană oferă perspective utile pentru identificarea convergențelor și divergențelor în participarea la muncă a populației de 55+ și 65+ ani, precum și pentru formularea unor recomandări strategice de politici publice.

Metode de cercetare aplicate

Pentru evaluarea participării persoanelor vârstnice pe piața muncii, analiza s-a concentrat pe calcularea unor indicatori-cheie, printre care se numără rata de ocupare în grupele de vârstă 50+ și 65+ ani, durata medie a activității profesionale după atingerea vârstei legale de pensionare, precum și nivelul angajării în funcție de variabile demografice și socio-economice, cum ar fi sexul, nivelul educațional și starea de sănătate autoevaluată. Analiza comparativă a fost realizată prin raportarea datelor din Republica Moldova la valorile medii ale grupurilor de țări europene, diferențiate pe regiuni (Europa de Vest și Europa Centrală și de Est).

tion of older people (65+) is continuously increasing. This demographic shift poses significant challenges for the labour market, pension and health systems, and the overall sustainability of economies. In these circumstances, maintaining a high rate of participation of older people in the labour market becomes essential to alleviate pressure on social systems and to harness the human potential of this population group. European longitudinal studies such as SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) provide a valuable comparative perspective on the work behaviours of older people and the determinants of their participation in the labour market. These studies also allow for an objective and comparative assessment of the factors that influence participation in professional activity, such as health status, educational level, socio-economic conditions, and national policies. This article proposes an analysis of the participation of older people in the labour market in the Republic of Moldova, in comparison with European countries, with the aim of highlighting the main differences and similarities and formulating recommendations for public policies that support the active and sustainable employment of this demographic category.

In the Republic of Moldova, in the context of migration and declining birth rates, maintaining the economic activity of older adults is essential both for capitalising on their accumulated experience and skills and for strengthening economic resilience. European research, particularly within the framework of the “active aging” concept, highlights the fact that employment rates among older people depend on factors such as health status, educational level, labour market flexibility, and the existence of appropriate public policies [1,5]. In this context, a comparative analysis between the Republic of Moldova and the European Union offers useful insights for identifying convergences and divergences in the labour participation of the 55+ and 65+ population groups, as well as for formulating strategic public policy recommendations.

Research Methodology

To assess the participation of older people in the labour market, the analysis focused on calculating key indicators, including the employment rate in the 50+ and 65+ age groups, the average length of professional activity after reaching the legal retirement age, and the level of employment according to demographic and socio-economic variables such as gender, educational level, and self-assessed health status. The comparative analysis was carried out by comparing data from the Republic of Moldova with the average values for groups of European countries, differentiated by region (Western Europe and Central and Eastern Europe).

To identify the significant factors influencing the participation of older people in the labour market,

Pentru identificarea factorilor semnificativi care influențează participarea persoanelor vârstnice pe piața muncii, s-au aplicat metode statistice descriptive și inferențiale, incluzând teste de semnificație statistică. Astfel, s-a urmărit evidențierea efectului independent al fiecărui factor asupra probabilității de ocupare. Analizele statistice au fost realizate cu ajutorul programului SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), iar rezultatele au fost completate prin reprezentări grafice, care au facilitat interpretarea comparativă și evidențierea relațiilor dintre variabile. Îmbătrânirea populației devine o provocare structurală pentru majoritatea economiilor lumii, în special, pentru cele europene, unde tranziția demografică se manifestă printr-o creștere a ponderii persoanelor vârstnice. În acest context, capacitatea societăților de a menține populația în vârstă activă pe piața muncii devine un indicator esențial al sustenabilității sistemelor socio-economice și al echilibrului dintre generații.

Datele prelucrate din studiul SHARE (2020–2023) relevă diferențe semnificative între țările europene privind participarea pe piața muncii și starea de sănătate a persoanelor vârstnice, cu accent pe grupele de vârstă 50-64 ani și 65+ ani. Rata ocupării în rândul persoanelor cu vârste între 50 și 64 de ani scade odată cu înaintarea în vârstă, însă nivelul acestei scăderi variază semnificativ între state. Țările nordice, precum Suedia, mențin un nivel ridicat de ocupare chiar și în grupa de vârstă 60-64 de ani (55,4%), datorită unor politici eficiente de promovare a îmbătrânirii active și a unor sisteme sociale bine dezvoltate. În contrast, țările din Europa Centrală de Est, inclusiv România și Bulgaria, înregistrează rate mai scăzute (sub 25% în grupa 60-64 ani), indicând o tendință de retragere prematură de pe piața muncii, probabil asociată cu condițiile socio-economice mai puțin favorabile și cu sănătatea mai precară.

Cercetarea utilizează o abordare **comparativ-descriptivă**, bazată pe date SHARE pentru perioada 2020-2023 în statele Uniunii Europene (UE), completate cu date Eurostat și statistici agregate furnizate de Biroul Național de Statistică (BNS) pentru Republica Moldova (2015-2023). Analiza se concentrează asupra unor indicatori-cheie, precum rata de ocupare în grupele de vârstă 55-64 și 65+ ani, durata medie a activității profesionale după pensionare și starea de sănătate autoevaluată. În lipsa unor serii complete de date pentru Republica Moldova, s-au aplicat metode de interpolare liniară pentru completarea unor valori lipsă din seriile temporale, menținând astfel consistența comparativă. Modelul statistic utilizat este regresia logistică binară, adecvat pentru variabile dependente dihotomice (ocupat/preocupat), permițând evaluarea impactului independent al fiecărui factor asupra probabilității de ocupare, cu teste de semnificație de $p < 0,05$. În situațiile în care au lipsit indicatorii comparabili, valorile au fost estimate prin

both descriptive and inferential statistical methods were applied, including statistical significance tests. The aim was to highlight the independent effect of each factor on the probability of employment. Statistical analyses were performed using the SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) program, and the results were supplemented with graphical representations, which facilitated comparative interpretation and highlighted the relationships between variables. Population aging is becoming a structural challenge for most of the world's economies, especially in Europe, where demographic transition is manifested by an increase in the proportion of older people. In this context, the ability of societies to keep the elderly population active in the labour market is becoming an essential indicator of the sustainability of socio-economic systems and the balance between generations.

Data processed from the SHARE study (2020–2023) reveal significant differences between European countries in terms of labour market participation and the health status of older people, with a focus on the 50-64 and 65+ age groups. The employment rate among people aged 50-64 declines with age, but the extent of this decline varies significantly between countries. Nordic countries, such as Sweden, maintain a high level of employment even in the 60-64 age group (55,4%), thanks to effective policies promoting active ageing and well-developed social systems. In contrast, countries in Central and Eastern Europe, including Romania and Bulgaria, have lower rates (below 25% in the 60–64 age group), indicating a tendency to withdraw prematurely from the labour market, probably associated with less favourable socio-economic conditions and poorer health.

The research uses a **comparative-descriptive** approach, based on SHARE data for the period 2020-2023 in European Union (EU) countries, supplemented with Eurostat data and aggregate statistics provided by the National Bureau of Statistics (NBS) for the Republic of Moldova (2015-2023). The analysis focuses on key indicators such as the employment rate in the 55-64 and 65+ age groups, the average duration of professional activity after retirement, and self-assessed health status. In the absence of complete data series for the Republic of Moldova, linear interpolation methods were applied to fill in missing values in the time series, thus maintaining comparative consistency. The statistical model used is binary logistic regression, which is suitable for dichotomous dependent variables (employed/unemployed), allowing the independent impact of each factor on the probability of employment to be assessed, with significance tests of $p < 0,05$. In situations where comparable indicators were missing, values were estimated by linear interpolation for isolated gaps, without affecting the structural trends of the series analysed.

interpolare liniară pentru lacune izolate, fără a afecta tendințele structurale ale seriilor analizate.

Variabila dependentă este participarea pe piața muncii (0 = inactiv/pensionar, 1 = ocupat), iar variabilele independente includ vârsta, sexul, nivelul educațional (conform ISCED), starea de sănătate auto-evaluată, prezența bolilor cronice și regiunea (Europa de Vest / Europa Centrală și de Est).

Pentru identificarea factorilor determinanți ai participării pe piața muncii s-a aplicat **regresia logistică binară**, cu testarea semnificației coeficienților prin testul Wald ($p < 0,05$) și evaluarea calității modelului prin pseudo- R^2 (Nagelkerke):

$$\text{logit}(P) = \beta_0 + \beta_1 \text{Vârsta} + \beta_2 \text{Sex} + \beta_3 \text{Educație} + \beta_4 \text{Sănătate} + \beta_5 \text{Regiune} + \varepsilon$$

Această abordare permite evidențierea efectului independent al fiecărui factor asupra probabilității de ocupare și clarificarea diferențelor structurale existente între Republica Moldova și statele UE.

Starea funcțională și sănătatea percepută

Limitările în activitățile zilnice – ADL/IADL (Activities of Daily Living/Instrumental Activities of Daily Living) sunt mai frecvente în țările Europei de Est, unde peste 35% dintre persoanele cu vârstă de peste 65 de ani raportează dificultăți moderate sau severe, comparativ cu 18,5% în Suedia. Această diferență reflectă disparități în accesul la servicii medicale, calitatea îngrijirii și în condițiile generale de trai. Autoevaluarea stării de sănătate este mai scăzută în aceste state, unde mai puțin de jumătate dintre vârstnici consideră că au o stare bună sau foarte bună de sănătate, față de peste 60% în țările nordice.

The dependent variable is labour market participation (0 = inactive/retired, 1 = employed), and the independent variables include age, gender, educational level (according to ISCED), self-assessed health status, presence of chronic diseases, and region (Western Europe/Central and Eastern Europe).

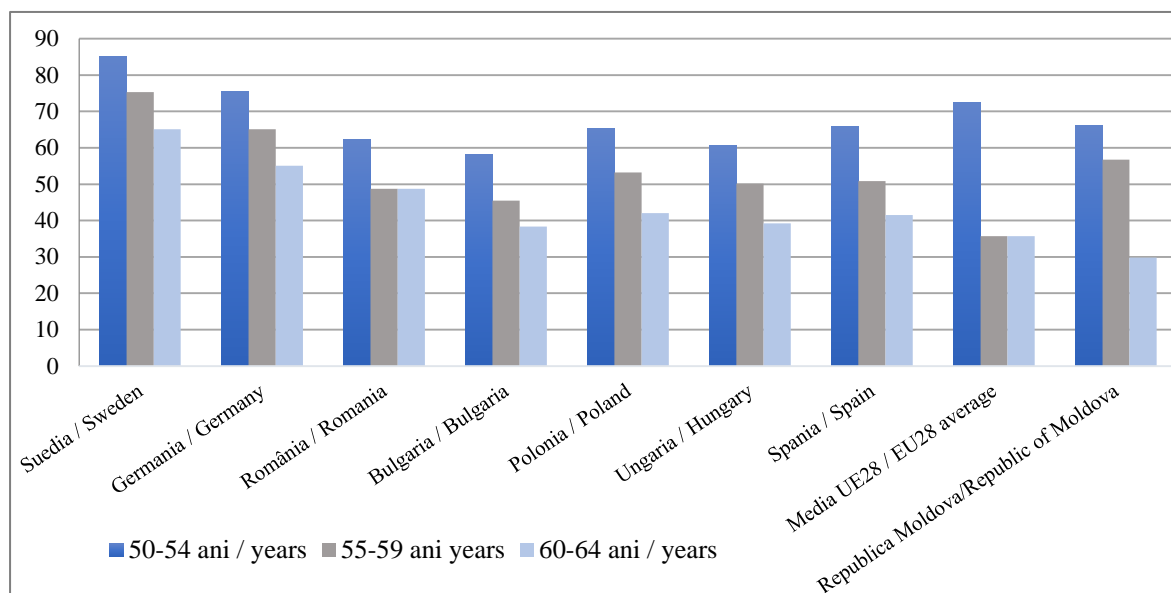
To identify the determinants of labour market participation, **binary logistic regression** was applied, with the significance of the coefficients tested using the Wald test ($p < 0,05$) and the quality of the model assessed using pseudo- R^2 (Nagelkerke):

$$\text{logit}(P) = \beta_0 + \beta_1 \text{Age} + \beta_2 \text{Sex} + \beta_3 \text{Education} + \beta_4 \text{Health} + \beta_5 \text{Region} + \varepsilon$$

This approach allows highlighting the independent effect of each factor on the probability of employment and clarifying the structural differences between the Republic of Moldova and EU countries.

Functional status and perceived health

Limitations in daily activities – ADL/IADL (Activities of Daily Living/Instrumental Activities of Daily Living) are significantly more common in Eastern European countries, where over 35% of people aged 65 and over report moderate or severe difficulties, compared to 18,5% in Sweden. This difference reflects disparities in access to healthcare services, quality of care, and overall living conditions. Self-rated health is also lower in these countries, where less than half of older adults consider themselves to be in good or very good health, compared to over 60% in the Nordic countries.

Figura 1. Rata ocupării pe grupuri de vârstă (50-64 ani) în țările Europei de Est și Republica Moldova, 2023, %/ Figure 1. Employment rate by age group (50-64 years) in Eastern European countries and Republic of Moldova, 2023, %

Sursa: elaborată de autor în baza datelor SHARE, Eurostat, BNS/ Source: Elaborated by the author based on data from SHARE, Eurostat, NBS

Figura 1 ilustrează ponderea persoanelor active pe piața muncii în trei grupe de vârstă: 50-54, 55-59 și 60-64 ani, pentru mai multe țări europene și Republica Moldova. Se observă o tendință generală de diminuare a ratei ocupării odată cu înaintarea în vârstă, dar nivelul acestei scăderi variază semnificativ între țări. Țările nordice, precum Suedia, înregistrează rate ridicate de ocupare chiar și în grupele de vârstă mai avansate, ceea ce sugerează existența unor politici eficiente de menținere a forței de muncă în activitate. În schimb, țările din Europa Centrală de Est, precum România, Bulgaria, Ungaria sau Polonia, prezintă rate mult mai reduse, în special, în grupa de vârstă 60-64 ani, reflectând posibile bariere de natură economică, socială sau de sănătate care favorizează pensionarea timpurie și retragerea de pe piața muncii.

Se observă diferențe marcante între țările europene și Republica Moldova. Datele indică faptul că în categoria 50-54 ani, Suedia înregistrează o rată de ocupare de 85,2%, în timp ce media UE este de 72,4%. În acest context, Republica Moldova, are o rată de 66,1%, ceea ce o plasează sub media UE, dar peste nivelul Bulgariei (58,0%) și aproape de Polonia (65,4%), și Ungaria (60,5%). Pentru grupa de vârstă 55-59 ani, tendința se menține: Suedia și Germania înregistrează valori ridicate (75,3% și 65,1%), în timp ce Republica Moldova atinge 56,7%, devansând Bulgaria (45,5%) și Ungaria (50,1%), dar rămâne sub media UE (60,2%). Aceste rezultate indică o capacitate moderată de menținere a activității profesionale în rândul populației apropiate de vârsta pensionării, probabil influențată de factori precum nivelul educațional, starea generală de oportunități relativ limitate de angajare pentru persoanele vârstnice.

Diferențele devin mai accentuate în grupa de vârstă 60-64 ani. Dacă Suedia și Germania depășesc 50%, al ratei de ocupare pe grupuri de vârstă, Republica Moldova înregistrează doar 29,8%, situându-se sub media UE (35,7%) și sub nivelul României (48,7%) și al Poloniei (42,0%). Această rată scăzută reflectă atât presiunea socială pentru pensionarea timpurie, cât și absența unor politici eficiente de promovare a îmbătrânirii active sau de adaptare a locurilor de muncă pentru persoanele vârstnice. În plus, dificultățile în accesul la servicii de sănătate și lipsa programelor de recalificare profesională pot contribui la excluderea timpurie a vârstnicilor de pe piața muncii.

Declinul funcțional asociat înaintării în vârstă este reflectat atât prin autoevaluări ale stării de sănătate, cât și prin limitările în activitățile zilnice – elemente esențiale pentru definirea independenței funcționale și a incluziunii sociale. Studiul SHARE măsoară aceste aspecte prin două instrumente principale:

- **ADL (Activities of Daily Living)** – activități de bază de îngrijire personală precum hrănitul, îmbrăcatul, spălatul, utilizarea toaletei sau

Figure 1 illustrates the share of people active in the labour market across three age groups: 50-54, 55-59, and 60-64, for several European countries and the Republic of Moldova. There is a general trend of decline in employment rates with age, but the level of this decline varies significantly between countries. Nordic countries, particularly Sweden, maintain high employment rates even among older age groups, suggesting the existence of effective policies to keep people in work. In contrast, countries in Central and Eastern Europe, such as Romania, Bulgaria, Hungary, and Poland, have much lower rates, particularly in the 60-64 age group, reflecting possible economic, social, or health barriers that favour early retirement and withdrawal from the labour market.

There are significant differences between European countries and the Republic of Moldova. The data show that in the 50-54 age group, Sweden has an employment rate of 85.2%, compared to the EU average of 72.4%. In this context, the Republic of Moldova registers a rate of 66.1%, which places it below the EU average, but above Bulgaria (58.0%) and close to Poland (65.4%) and Hungary (60.5%). A similar trend is observed in the 55-59 age group, where Sweden and Germany maintain relatively high employment rates (75.3% and 65.1% respectively), while Moldova has a rate of 56.7%, ahead of Bulgaria (45.5%) and Hungary (50.1%), but remains below the EU average (60.2%). These results indicate a moderate capacity to maintain professional activity among the population close to retirement age, probably influenced by factors such as educational level, general health, and relatively limited employment opportunities for older people.

The differences become more pronounced in the 60-64 age group. While Sweden and Germany exceed 50% in terms of employment rates by age group, Moldova records only 29.8%, which is below the EU average (35.7%) and below the levels of Romania (48.7%) and Poland (42.0%). This low rate reflects both social pressure for early retirement and the absence of effective policies to promote active ageing or adapt jobs for older people. In addition, difficulties in accessing health services and the lack of retraining programmes may contribute to the early exclusion of older people from the labour market.

The functional decline associated with aging is reflected both in self-assessments of health status and in limitations in daily activities, key elements in defining functional independence and social inclusion. The SHARE study measures these aspects using two main instruments:

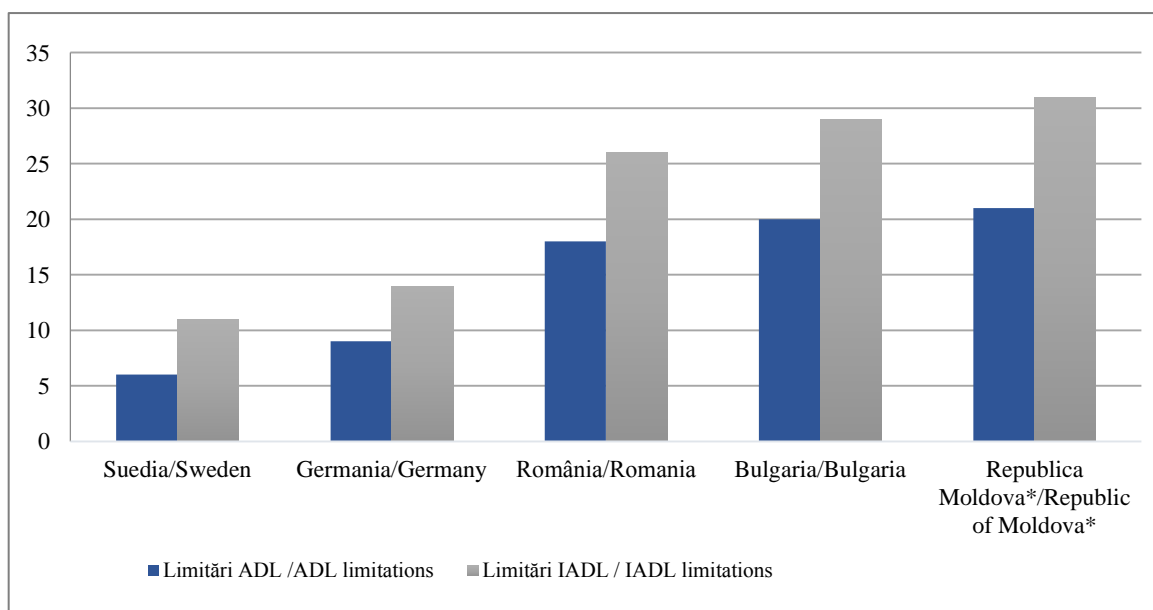
- **ADL (Activities of Daily Living)** – basic personal care activities such as eating, dressing, washing, using the toilet, or moving around, which are essential for maintaining individual autonomy.

deplasarea, esențiale pentru menținerea autonomiei individuale.

- **IADL (Instrumental Activities of Daily Living)** – activități mai complexe necesare pentru o viață independentă în comunitate, care implică abilități precum gestionarea finanțelor, pregătirea meselor, efectuarea cumpărăturilor, utilizarea telefonului, administrarea medicamentelor, realizarea activităților de menaj sau utilizarea transportului.

Limitările funcționale și nivelul participării sociale în rândul persoanelor vârstnice sunt reflectate în **Figura 2**.

- **IADL (Instrumental Activities of Daily Living)** – more complex activities necessary for independent living in the community, involving skills such as managing finances, preparing meals, shopping, using the telephone, administering medication, performing household tasks, or using transportation.
- Functional limitations and levels of social participation among older adults are reflected in **Figure 2**.

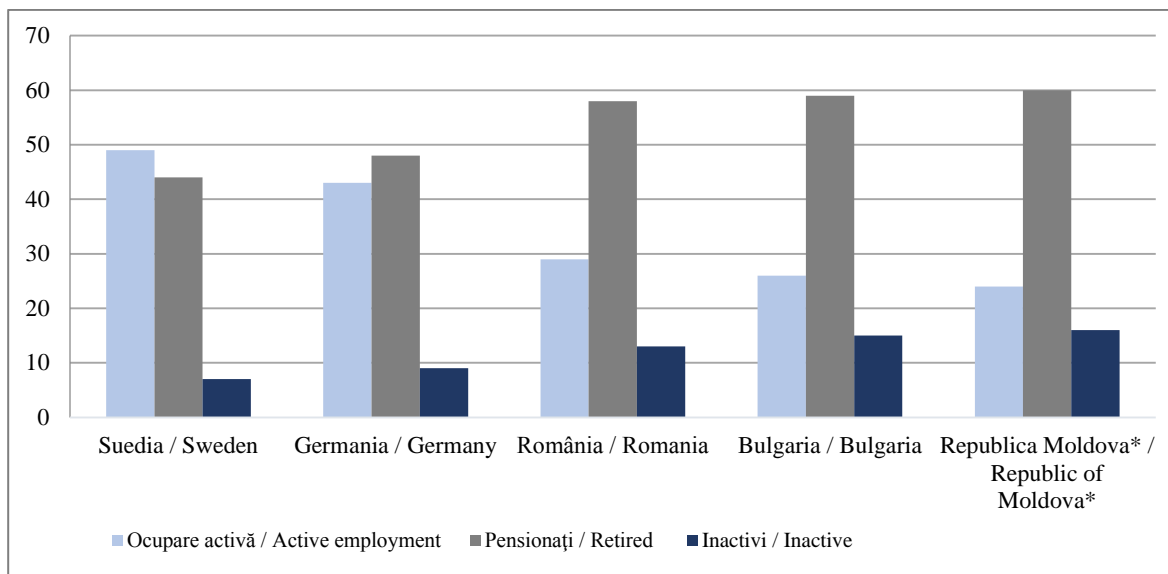
*Estimări bazate pe profilurile Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (BNS) (2023). Studiul SHARE nu include Republica Moldova oficial, dar valorile sunt apropiate de cele raportate de România și Bulgaria./ *Estimates based on WHO and NBS profiles (2023). SHARE does not officially include Republic of Moldova, but the values are close to those of Romania and Bulgaria.

Figura 2. Ponderea persoanelor cu limitări în ADL și IADL, vârsta 65+, 2023 (%)
Figure 2. Share of people with limitations in ADL and IADL, age 65+, 2023 (%)

Sursa: elaborată de autor/ Source: elaborated by the author

Figura 2 evidențiază ponderea persoanelor care raportează dificultăți moderate sau severe în desfășurarea activităților zilnice de bază (ADL) și activităților instrumentale (IADL). Valorile mai ridicate observate în țările din Europa de Est (România, Bulgaria, Ungaria) indică o prevalență mai mare a problemelor funcționale, sugerând necesitatea implementării unor politici de sănătate și asistență socială adaptate nevoilor vârstnicilor. În contrast, țările nordice, prezintă un procentaj mai scăzut, reflectând o stare funcțională mai bună a vârstnicilor, datorită serviciilor de sănătate mai dezvoltate și a condițiilor socioeconomice mai favorabile.

Figure 2 highlights the proportion of people reporting moderate or severe difficulties in performing basic activities of daily living (ADL) and instrumental activities of daily living (IADL). The higher values observed in Eastern European countries (Romania, Bulgaria, Hungary) indicate a higher prevalence of functional problems, suggesting the need to implement health and social care policies tailored to the needs of older people. In contrast, Nordic countries have a lower percentage, reflecting a better functional status of older people, due to more developed health services and more favourable socio-economic conditions.

*Republica Moldova – date interpolate pe baza BNS și Eurostat (2023)/
 Republic of Moldova – interpolated data based on NBS and Eurostat (2023)

**Figura 3. Ponderea persoanelor 50+ ani aflate în activitate economică (ocupare activă), 2023 (%) /
 Figure 3. Share of people aged 50+ in economic activity (active employment), 2023 (%)**

Sursa: elaborată de autor / Source: elaborated by the author

Participarea economică în rândul persoanelor vârstnice este semnificativ mai scăzută în țările din Europa de Est. În Moldova, nivelul scăzut de ocupare poate fi explicat prin mai mulți factori structurali, printre care:

- vârsta de pensionare (femei – 60,5 ani, bărbați – 63 ani în 2023);
- prezența și prevalența bolilor cronice insuficient controlate;
- lipsa adaptării locurilor de muncă la nevoile specifice ale persoanelor în vârstă.

Disparități europene în autoevaluarea stării de sănătate la vârstnici: analiza comparativă

Autoevaluarea stării de sănătate reprezintă un indicator subiectiv valoros, adesea utilizat în cercetările de sănătate publică pentru a evalua percepția indivizilor asupra propriei sănătăți fizice și mentale. Deși subiectivă, această evaluare s-a dovedit a fi un predictor consistent al utilizării serviciilor medicale, al calității vieții și al mortalității în rândul persoanelor în vârstă.

Figura 4 sintetizează datele referitoare la ponderea persoanelor de 65 de ani și peste care își evaluează starea de sănătate drept „bună” sau „foarte bună” în diferite țări europene. Analiza comparativă evidențiază existența unor disparități geografice marcante între Europa Occidentală și Europa de Est. Țările nordice și vest-europene, precum Suedia (68%), Olanda (62%) și Germania (59%), înregistrează cele mai ridicate niveluri ale autoevaluării pozitive, reflectând nu doar o stare reală mai bună de sănătate, ci și o cultură a optimismului în percepția propriei condiții fizice.

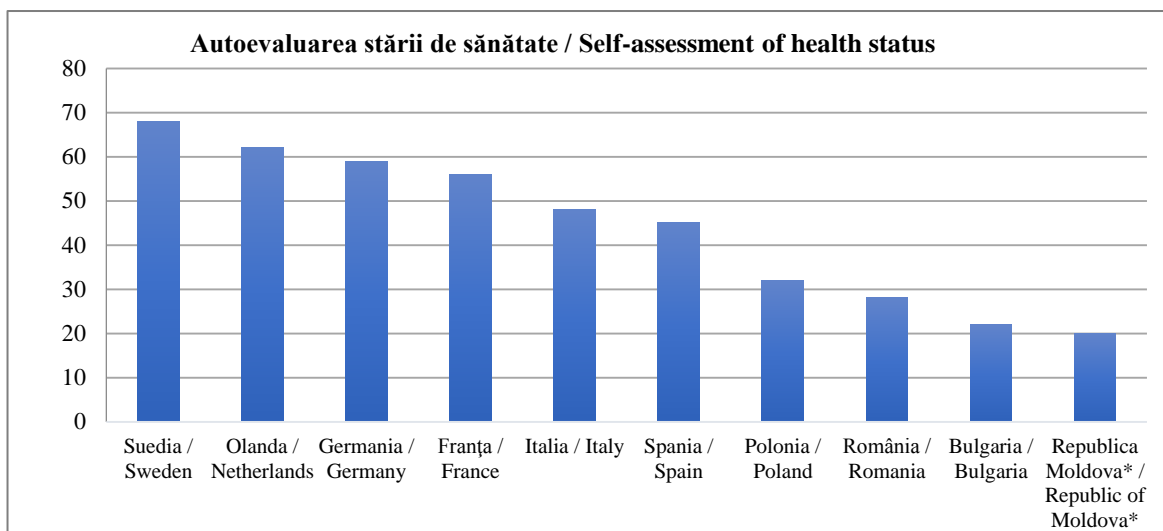
Economic participation among older people is significantly lower in Eastern European countries. In Moldova, the low employment rate can be explained by several structural factors, including:

- retirement age (women – 60,5 years, men – 63 years in 2023);
- the presence and prevalence of poorly controlled chronic diseases;
- the lack of adaptation of workplaces to the specific needs of older people.

European Disparities in Self-Rated Health among Older Adults: A Comparative Analysis

Self-rated health is a valuable subjective indicator often used in public health research to assess individuals' perceptions of their own physical and mental health. Although subjective, this assessment has been shown to be a consistent predictor of health care utilization, quality of life, and mortality among older adults.

Figure 4 presents data on the proportion of people aged 65 and over who rate their health as “good” or “very good” in different European countries. The comparative analysis highlights marked geographical disparities between Western and Eastern Europe. Nordic and Western European countries such as Sweden (68%), the Netherlands (62%), and Germany (59%) have the highest levels of positive self-assessment, reflecting not only a better actual state of health, but also a culture of optimism in the perception of one's own physical condition.

*Datele pentru Republica Moldova sunt estimate pe baza datelor BNS și armonizate cu cele din studiul SHARE/ *Data for the Republic of Moldova are estimated based on NBS and harmonized with data from the SHARE study

Figura 4. Autoevaluarea stării de sănătate (bună/foarte bună) în rândul persoanelor 65+, 2023, %/ Figure 4. Self-assessment of health status (good/very good) among people aged 65+, 2023, %

Sursa: elaborată de autor/ Source: elaborated by the author

În contrast, în Europa de Est, inclusiv în România (28%), Bulgaria (22%) și Republica Moldova (20%), valorile sunt semnificativ mai scăzute. Aceste diferențe pot fi explicate printr-o serie de factori structurali și culturali precum: nivelul general al sănătății populației, prevalența bolilor cronice, calitatea și accesibilitatea serviciilor de sănătate, veniturile și condițiile de trai ale persoanelor vârstnice, dar și normele sociale și educaționale privind sănătatea și îmbătrânirea. În Republica Moldova, procentul redus al vârstnicilor care percep propria sănătate ca fiind bună (doar unul din cinci) este îngrijorător, sugerând atât o stare de sănătate generală precară, cât și o posibilă lipsă de încredere în sistemul medical și în politicile sociale adresate acestei categorii de populație.

În plus, acest indicator poate reflecta nu doar condiții obiective, ci și diferențe culturale în modul de exprimare a problemelor de sănătate și în raportarea la boală. Vârstnicii din țările est-europene tind să aibă o viziune mai pesimistă sau mai rezervată asupra propriei sănătăți, influențată de factori socio-istorici și de experiențele personale. Prin urmare, autoevaluarea stării de sănătate trebuie interpretată nu doar ca rezultat al unor diferențe medicale, ci și în contextul mai larg al determinantilor sociali ai sănătății, al structurii sistemelor de îngrijire și al politicilor de îmbătrânire activă din fiecare țară.

Analiza comparativă a datelor relevă diferențe semnificative în participarea persoanelor vârstnice pe piața muncii din Republica Moldova și din țările europene analizate. În țările europene incluse în studiul SHARE, rata medie de ocupare a persoanelor cu

In contrast, in Eastern Europe, including Romania (28%), Bulgaria (22%), and Moldova (20%), the values are significantly lower. These differences can be explained by a number of structural and cultural factors such as: the general health status of the population, the prevalence of chronic diseases, the quality and accessibility of health services, the income and living conditions of older people, as well as social and educational norms regarding health and ageing. In the Republic of Moldova, the low percentage of older people who perceive their health as good (only one in five) is worrying, suggesting both poor overall health and a possible lack of confidence in the medical system and social policies aimed at this population group.

In addition, this indicator may reflect not only objective conditions, but also cultural differences in the way health problems are expressed and reported. Older people in Eastern European countries tend to have a more pessimistic or reserved view of their own health, influenced by socio-historical factors and personal experiences. Therefore, self-assessment of health status should be interpreted not only as a result of medical differences, but also in the broader context of the social determinants of health, the structure of care systems, and active aging policies in each country.

A comparative analysis of the data reveals significant differences in the participation of older people in the labour market in Moldova and in the European countries analysed. In the European countries included in the SHARE study, the average employment rate for people aged 55 to 64 varies

vârsta între 55 și 64 de ani variază între 45% și 70% [3], fiind mai ridicată în țările din Europa de Nord și Centrală (exemplu, Suedia, Germania) și mai scăzută în Europa de Sud și de Est. În Republica Moldova, rata de ocupare în același grup de vârstă este semnificativ mai redusă, situându-se în jurul valorii de 30%, conform datelor oficiale ale BNS [4], și studiilor naționale.

Corelația dintre speranța de viață și participarea economică a persoanelor vârstnice: provocări și oportunități pentru Republica Moldova

Unul dintre indicatorii esențiali ai sustenabilității sociale într-o societate caracterizată printr-un proces de îmbătrânire demografică îl constituie raportul dintre speranța de viață și durata vieții active. În context european, această corelație este tot mai importantă pentru elaborarea unor politici publice echitabile, sustenabile și eficiente din punct de vedere economic și social. În Republica Moldova, acest raport prezintă multiple particularități care o diferențiază semnificativ de tendințele observate în statele membre ale Uniunii Europene.

Potrivit estimărilor statistice, speranța de viață la naștere în Republica Moldova, în anul 2023, a fost estimată la circa 71,9 ani – cu o medie de 67,5 ani pentru bărbați și 76,4 ani pentru femei. Prin comparație, media în Uniunea Europeană este de aproximativ 81,5 ani, ceea ce relevă un decalaj de peste 9 ani în favoarea statelor membre ale UE [5]. Acest decalaj demografic se reflectă și în indicatorii de participare pe piața muncii ai persoanelor vârstnice. Astfel, în Moldova, rata de ocupare pentru segmentul 50-64 ani este de aproximativ 47%, comparativ cu media europeană de circa 66% [6]. În plus, după atingerea vârstei legale de pensionare (63 de ani pentru bărbați și 60 pentru femei), doar o proporție redusă din populația vârstnică mai rămâne activă economic.

În spațiul UE, conceptul de „speranță de viață sănătoasă” (Healthy Life Years – HLY) capătă o importanță strategică, reflectând durata estimată în care o persoană poate desfășura activități cotidiene fără limitări funcționale sau boli invalidante. De exemplu, în Germania și Franța, durata potențială a vieții active, după vârsta de 50 de ani, se extinde cu aproximativ 15-18 ani [7], datorită accesului la servicii medicale performante precum și implementării unor politici de stimulare a angajării flexibile pentru seniori [8]. În schimb, în Republica Moldova, o serie de factori structurali limitează extinderea duratei vieții active. Printre aceștia se numără: starea de sănătate relativ precară, inegalitățile de gen și nivel de educație, infrastructura necorespunzătoare a pieței muncii și politicile încă insuficient dezvoltate pentru categoria de vârstă 50+. Aceste constrângeri reduc semnificativ potențialul de valorificare a capitalului uman al populației vârstnice.

Pentru menținerea persoanelor vârstnice în activitate, politicile publice trebuie să combine flexi-

between 45% and 70% [3], being higher in Northern and Central European countries (e.g., Sweden, Germany) and lower in Southern and Eastern Europe. In the Republic of Moldova, the employment rate in the same age group is significantly lower, at around 30%, according to official data from the NBS [4] and national studies.

The Correlation between Life Expectancy and Economic Participation of Older Adults: Challenges and Opportunities for the Republic of Moldova

One of the key indicators of social sustainability in a society characterised by demographic aging is the ratio between life expectancy and working life expectancy. In the European context, this correlation is increasingly important for the development of fair, sustainable, and economically and socially effective public policies. In the Republic of Moldova, this ratio has many peculiarities that significantly differentiate it from the trends observed in the European Union member states.

According to statistical estimates, life expectancy at birth in the Republic of Moldova in 2023 was estimated at around 71,9 years, with an average of 67,5 years for men and 76,4 years for women. By comparison, the average in the European Union is approximately 81,5 years, which reveals a gap of more than 9 years in favour of EU member states [5]. This demographic gap is also reflected in the labour market participation indicators for older people. In Moldova, the employment rate for the 50-64 age group is around 47%, compared to the European average of around 66% [6]. In addition, after reaching the legal retirement age (63 for men and 60 for women), only a small proportion of the older population remains economically active.

Within the EU, the concept of “healthy life years” (HLY) is becoming strategically important, reflecting the estimated length of time a person can perform daily activities without functional limitations or disabling diseases. For example, in Germany and France, the potential length of working life after the age of 50 is extended by approximately 15-18 years [7], thanks to access to high-quality healthcare services and the implementation of policies to encourage flexible employment for seniors [8]. In contrast, in the Republic of Moldova, a number of structural factors limit the extension of working life. These include: relatively poor health, gender and education inequalities, inadequate labour market infrastructure, and insufficiently developed policies for the 50+ age group. These constraints significantly reduce the potential for capitalising on the human capital of the older population.

To keep older people in work, public policies must combine flexible working conditions, retraining and continuing education programs, economic incentives for employers, and preventive health measures.

bilizarea condițiilor de muncă, programe de recalificare profesională și educație continuă, stimulente economice pentru angajatori și măsuri de sănătate preventivă. De asemenea, combaterea discriminării pe criterii de vârstă și promovarea incluziunii organizaționale reprezintă componente esențiale ale acestor politici. În acest mod, **longevitatea productivă** poate fi transformată într-un „**dividend demografic invers**”, valorificând capitalul uman acumulat de generațiile mature și contribuind la consolidarea rezilienței economice și a sustenabilității sociale.

Studiul aduce o contribuție originală prin integrarea dimensiunilor demografice, socio-economice și de sănătate într-un cadru comparativ între Republica Moldova și Uniunea Europeană, evidențiind factorii determinanți ai participării persoanelor vârstnice pe piața muncii. Concluziile susțin necesitatea unor politici coerente și integrate, care să armonizeze domeniile ocupării forței de muncă, sănătății și protecției sociale, oferind totodată direcții clare pentru cercetări viitoare precum: analiza efectelor reformelor de pensii, studiile microeconomice privind productivitatea persoanelor vârstnice și evaluarea impactului programelor de recalificare asupra duratei vieții active.

Concluzii

1. Diferențele evidențiate de cercetare indică necesitatea unor politici publice adaptate, orientate spre îmbunătățirea condițiilor de sănătate și muncă ale persoanelor vârstnice, în special în Europa de Est. Datele SHARE oferă un cadru solid pentru monitorizarea și analiza acestor procese și pot servi drept model pentru dezvoltarea unor strategii naționale dedicate îmbătrânirii active și sănătoase. Pentru Republica Moldova, adaptarea acestor modele și politici, inspirate din experiența țărilor nordice, poate contribui semnificativ la creșterea participării vârstnicilor pe piața muncii și la îmbunătățirea calității vieții acestora, în contextul provocărilor demografice actuale.
2. Deși, în perioada 2020-2023, s-au înregistrat ușoare îmbunătățiri în Republica Moldova în ceea ce privește participarea persoanelor vârstnice pe piața muncii, totuși, decalajul față de media europeană rămâne semnificativ. Această situație evidențiază necesitatea unor politici active de sprijin pentru îmbătrânirea productivă, modernizarea pieței muncii și integrarea economică a persoanelor în vârstă.
3. Starea de sănătate autoevaluată este un determinant important al participării persoanelor vârstnice pe piața muncii în toate țările analizate. Persoanele care declară o stare bună sau foarte bună de sănătate prezintă o probabilitate mult mai mare de a continua activitatea profesională. În Republica Moldova, accesul limitat la servicii medicale și condițiile socio-

Combating age discrimination and promoting organisational inclusion are also essential components of these policies. In this way, **productive longevity** can be transformed into a “**reverse demographic dividend**”, capitalising on the human capital accumulated by mature generations and contributing to economic resilience and social sustainability.

The study makes an original contribution by integrating demographic, socio-economic, and health dimensions into a comparative framework between the Republic of Moldova and the European Union, highlighting the determinants of older people's participation in the labour market. The conclusions support the need for coherent and integrated policies that harmonize the areas of employment, health, and social protection, while also providing clear directions for future research, such as analysing the effects of pension reforms, microeconomic studies on the productivity of older people, and assessing the impact of retraining programs on working life expectancy.

Conclusions

1. The differences identified in this research highlight the need for tailored public policies aimed at improving the health and working conditions of older people, especially in Eastern Europe. SHARE data provide a solid framework for monitoring and analysing these processes and can serve as a model for the development of national strategies dedicated to active and healthy aging. For the Republic of Moldova, adapting these models and policies, inspired by the experience of the Nordic countries, can significantly contribute to increasing the participation of older people in the labour market and improving their quality of life, in the context of current demographic challenges.
2. Although there have been slight improvements in the Republic of Moldova in terms of the participation of older people in the labour market between 2020 and 2023, the gap with the European average remains significant. This situation highlights the need for active policies to support productive ageing, modernise the labour market and integrate older people into the economy.
3. Self-assessed health status is an important determinant of older people's participation in the labour market in all countries analysed. People who report good or very good health are much more likely to continue working. In the Republic of Moldova, limited access to medical services and more difficult socio-economic conditions may negatively influence this relationship.
4. Access to flexible or age-friendly employment remains limited. However, EU countries have better-developed policies to support active

economice mai dificile pot influența negativ această relație.

4. Accesul la locuri de muncă flexibile sau adaptate vârstnicilor rămâne limitat. În statele UE există însă politici mai bine dezvoltate de susținere a îmbătrânirii active și reintegrării profesionale a seniorilor, inclusiv programe de formare continuă și stimulente fiscale pentru angajatori etc.
5. Republica Moldova înregistrează valori mai reduse ale participării la activitatea economică în toate grupele de vârstă. Diferențele sunt mai accentuate în grupele 60-64 și 65-69 de ani (aproape dublu în Europa). Totuși, ritmul de creștere este similar, ceea ce arată o tendință de convergență modestă slabă, dar existentă.
6. Analiza limitărilor funcționale și a participării în muncă reflectă decalajele existente între Europa de Nord și Europa de Est. Republica Moldova se aliniază grupului de țări cu indicatori mai puțin favorabili, ceea ce impune dezvoltarea unor politici de „îmbătrânire activă”, reformare a sistemului de reabilitare și de consolidare a infrastructurii de sprijin comunitar.
7. Alinierea speranței de viață cu speranța de viață activă trebuie să devină un obiectiv strategic al politicilor sociale și economice din Republica Moldova. Investițiile în sănătate publică, educație continuă, digitalizare și locuri de muncă adaptate vârstei pot transforma tranziția demografică într-o oportunitate de dezvoltare sustenabilă și incluziune socială a pensionarilor social activi.

Studiul aduce o contribuție originală prin integrarea dimensiunilor demografice, socio-economice și de sănătate într-un cadru comparativ între Republica Moldova și Uniunea Europeană, evidențiind factorii structurali care influențează participarea persoanelor vârstnice pe piața muncii. Totodată, oferă recomandări concrete pentru politici publice, consolidând legătura dintre teoria îmbătrânirii active, sustenabilitatea sistemelor de pensii și strategiile de incluziune socială, evidențiind direcțiile viitoare de cercetare, precum analiza longitudinală a efectelor reformelor de pensii, studiile microeconomice privind productivitatea vârstnicilor și evaluarea impactului programelor de recalificare asupra duratei vieții active.

ageing and the professional reintegration of older people, including continuing education programs and tax incentives for employers, etc.

5. The Republic of Moldova has lower rates of economic participation in all age groups. The differences are more pronounced in the 60-64 and 65-69 age groups (almost double in Europe). However, the growth rate is similar, showing a modest but existing convergence trend.
6. The analysis of functional limitations and labour participation reflects the gaps between Northern and Eastern Europe. The Republic of Moldova aligns itself with the group of countries with less favourable indicators, which requires the development of “active aging” policies, reform of the rehabilitation system, and strengthening of community support infrastructure.
7. Aligning life expectancy with active life expectancy must become a strategic objective of social and economic policies in the Republic of Moldova. Investments in public health, continuing education, digitisation, and age-friendly jobs can transform the demographic transition into an opportunity for sustainable development and social inclusion of socially active retirees.

The study makes an original contribution by integrating demographic, socio-economic, and health dimensions into a comparative framework between the Republic of Moldova and the European Union, highlighting the structural factors that influence the participation of older people in the labour market. At the same time, it offers concrete recommendations for public policies, strengthening the link between the theory of active ageing, the sustainability of pension systems and social inclusion strategies, highlighting future research directions, such as the longitudinal analysis of the effects of pension reforms, micro-economic studies on the productivity of older people and the assessment of the impact of retraining programmes on life expectancy.

Bibliografie/ Bibliography:

1. BÖRSCH-SUPAN, A. and P. A. CHIAPPORI. Aging population: problems and policy options in the US and Germany. *Economic Policy*. Online. 1991, vol. 6, no. 12, pp. 103–140. Disponibil: <https://doi.org/10.2307/1344450> [accesat 2025-07-23].
2. CRISTEA, Mirela S.; Marilen G. PIRTEA; Marta C. SUCIU and Gratiela G. NOJA. Workforce Participation, Ageing, and Economic Welfare: New Empirical Evidence on Complex Patterns across

- the European Union. *Complexity Arising in Financial Modelling and its Applications*. Online. 2022, 06 January. Disponibil: <https://doi.org/10.1155/2022/7313452> [accesat 2025-07-23].
3. *SHARE – Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*. Online. 2025. Disponibil: <https://share-eric.eu/> [accesat 2025-07-23].
  4. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. *Forța de muncă: ocuparea și șomajul în anul 2023*. Online. 2024. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-anul-2023-9430_61083.htm [accesat 2025-07-23].
  5. CALUS, Kamil. A disappearing country. Moldova on the verge of a demographic catastrophe. *OSW Commentary*. Online. 2025, 08 January. Disponibil: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2025-01-08/a-disappearing-country-moldova-verge-a-demographic-catastrophe> [accesat 2025-07-23].
  6. EUROSTAT. *Employment and activity by sex and age*. Online. 2023. Disponibil: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_q/default/table?lang=en [accesat 2025-07-23].
  7. SOLOVIEVA, S.; A. WIND; K. UNDEM; Christian DUDEL; Ingrid S. MEHLUM et al. Socioeconomic differences in working life expectancy: a scoping review. *BMC Public Health*. Online. 2024, vol. 24, art. 735. Disponibil: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38454363/> <https://doi.org/10.1186/s12889-024-18229-y> [accesat 2025-07-23]
  8. KALWIJ, A. S. and F. M. P. VERMEULEN. Labour Force Participation of the Elderly in Europe : The Importance of Being Healthy. *CentER Discussion Paper*. Online. 2005, vol. 130, pp. 78-96. Disponibil: <https://repository.tilburguniversity.edu/server/api/core/bitstreams/0e668d2f-7b14-439c-817c-325a8845cd9f/content> [accesat 2025-07-23]